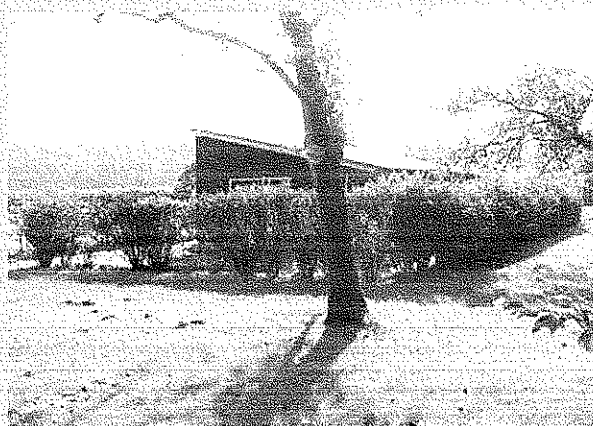

Becker & Van de Graaf

Gemeente Winterswijk

CIS-Code: 19413

Inventariserend veldonderzoek verkennende fase Wooldseweg, Winterswijk

Thijs Nales

Colofon

*Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase
Wooldseweg 119 in Winterswijk, gemeente Winterswijk
CIS-code: 19413*

In opdracht van : Econsultancy bv
Auteur : drs. T. Nales
Redactie : drs. S. Moerman, drs. J.J. Huisman
Projectnummer : 02891006/19413
Versie : 1.2
ISBN-10 : 90-77768-91-2
ISBN-13 : 978-90-77768-91-4

© Katwijk, oktober 2006

Controle

J.J. Huisman	Senior Archeoloog	24-10-2006
--------------	-------------------	------------

Goedkeuring

--	--	--

Becker & Van de Graaf *Archeologie op maat*

Vestiging Nijmegen
Klooster Albertinum
Heyendaalseweg 121
6525 AJ Nijmegen
Tel. 024-3608163
Fax 024-3603765

Vestiging Katwijk
Ambachtsweg 7C
Postbus 3012
2220 CA Katwijk (ZH)
Tel. 071-3326888
Fax 071-4035524

Vestiging Lelystad
Kolkweg 22B
8243 PN Lelystad
Tel. 0320-262825
Fax 0320-261441

info@opgravingsbedrijf.nl
www.opgravingsbedrijf.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Becker & Van de Graaf

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED	3
1. INLEIDING.....	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doel- en vraagstelling van het onderzoek.....	4
1.3 Ligging van het gebied.....	4
2. WERKWIJZE	5
2.1. Bureauonderzoek	5
2.2 Veldonderzoek	5
3. BUREAUONDERZOEK.....	6
3.1 Geomorfologie en bodem	6
3.2 Bekende en bestaande archeologische waarden.....	7
3.3 Historisch landgebruik	7
3.4 Conclusie bureauonderzoek en verwachtingmodel.....	7
4. VELDONDERZOEK.....	8
4.1 Resultaten.....	8
4.2 Interpretatie met betrekking tot de archeologie	8
5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	9
5.1 Beantwoording vraagstelling.....	9
5.2 Aanbevelingen.....	9
5.3 Betrouwbaarheid.....	10
LITERATUUR EN KAARTEN	11
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	12
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Archis-informatie	
3. Overzicht Archismeldingen	
4. Boorpuntenkaart	
5. Boorbeschrijvingen	
6. Periodentabel	
7. Minuutplan 1828	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Toponiem</i>	Wooldseweg 119
<i>CIS-code</i>	19413
<i>Plaats</i>	Winterswijk
<i>Gemeente</i>	Winterswijk
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Gemeente Winterswijk - Sectie E - Perceelnr. 9514
<i>Provincie</i>	Gelderland
<i>Coördinaten</i> <i>Hoekpunten</i>	246.058 / 440.797 (NW) 246.055 / 440.788 (ZW) 246.058 / 440.787 (ZO) 246.063 / 440.795 (O)
<i>Oppervlakte plangebied</i>	230 m ²
<i>Opdrachtgever</i>	Econsultancy BV Contactpersoon: dhr. H. Jolink Havenstraat 124 7005 AG Doetinchem Telefoon 0341-365150 E-mail: jolink@econsultancy.nl
<i>Uitvoerder</i>	Becker & Van de Graaf bv Contactpersoon: dhr. T. Nales Ambachtsweg 7c 2222 AH Katwijk Telefoon 071-3326888 E-mail: tnales@beckerenvandegraaf.nl
<i>Bevoegd gezag</i>	Gemeente Winterswijk Contactpersoon: mevr. L. Roeterink Postbus 101 7100 AC Winterswijk Telefoon 0543-545596 Email: lroeterink@winterswijk.nl
<i>Beheer en plaats van documentatie</i>	Becker & Van de Graaf, Katwijk
<i>Uitvoeringsperiode veldwerk</i>	5-10-2006

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Econsultancy bv heeft archeologisch onderzoeksbureau Becker & Van de Graaf bv een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) verkennende fase uitgevoerd op een plangebied aan de Wooldseweg 119 in Winterswijk, gemeente Winterswijk. Dit onderzoek is uitgevoerd in oktober 2006. Aanleiding voor dit onderzoek is de nieuwbouw van een woonhuis ter plaatse van het bestaande duivenhok. De graafwerkzaamheden in het kader van deze nieuwbouw zullen naar verwachting tot een diepte van circa 1,0 m reiken. Hierbij is de kans aanwezig dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord dan wel vernietigd zullen worden.

1.2 Doel- en vraagstelling van het onderzoek

Het doel van het inventariserend veldonderzoek (IVO) is om inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor vervolgonderzoek. Om dit doel te kunnen realiseren, wordt op de volgende vraagstelling een antwoord gegeven (Huisman 2006):

- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?
- Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog intact?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?

Dit inventariserend veldonderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Bij het bureauonderzoek wordt voor het plangebied een specifieke archeologisch verwachting opgesteld, die bij het veldonderzoek door middel van boringen wordt gecontroleerd. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken worden aansluitend aanbevelingen gedaan over eventueel behoud of vervolgonderzoek.

Beide onderzoeken zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 2.2 (College voor de Archeologische Kwaliteit 2005a).

Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar bijlage 6. Afkortingen en enkele vaktermen worden achterin dit rapport uitgelegd (zie lijst van afkortingen en begrippen).

1.3 Ligging van het gebied

De ligging van het onderzochte gebied, oftewel het plangebied, is weergegeven in Bijlage 1. Het terrein (circa 230 m² groot) ligt ten noordoosten van de villa Vriezenhuis aan de Wooldseweg 119. Het plangebied omvat een oud duivenhok, dat op het landgoed bij de villa ligt. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar Bijlage 4. Rondom het oude duivenhok is grasland aanwezig.

2. Werkwijze

2.1. Bureauonderzoek

Bij het bureauonderzoek is met behulp van verschillende bronnen een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld voor het plangebied. Er zijn gegevens verzameld over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied. Hiervoor is gebruik gemaakt van de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)¹. Daarnaast is gebruik gemaakt van de Archeologische verwachtingskaart van Winterswijk (Scholte Lubberink 1998). Tenslotte is aanvullende informatie verkregen uit beschikbaar historisch kaartmateriaal, zoals het Minuutplan 1828 (Machen 1828), de Veldminuut (Van de Bosch 1828) en de Grote Historische Atlas van Gelderland (Nieuwland 2005).

Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap zijn onder andere de bodemkaart en de geomorfologische kaart gebruikt die van het gebied voorhanden waren (Stichting voor Bodemkartering 1982, Stichting voor de Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst 1982). Deze gegevens zijn aangevuld met relevante informatie uit beschikbare achtergrondliteratuur (zie literatuurlijst).

2.2 Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek wordt de in het bureauonderzoek opgestelde verwachting getoetst. Deze toetsing is verricht in de vorm van een boorkartering. In het gehele plangebied is een booronderzoek uitgevoerd, omdat door de aanwezigheid van vegetatie of eventuele ophoogpakketten archeologische waarden niet zijn waar te nemen. Daarnaast geeft het booronderzoek inzicht in welke mate de bodem nog intact is, hetgeen ook een beeld geeft van de conserveringstoestand van eventuele archeologische sporen. Een oppervlaktekartering is in het plangebied niet uitgevoerd. Door de aanwezigheid van gras rondom het duivenhok was het niet mogelijk archeologische waarnemingen aan het maaiveld te verrichten.

In het plangebied aan de Wooldseweg 119 zijn vier boringen gezet (bijlage 4 en 6) met een maximale diepte van 2,6 m. De boringen zijn zo optimaal mogelijk geplaatst, zodat een dekkend beeld van het plangebied ontstaat. Tijdens het booronderzoek is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 10 cm. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijving (College voor de Archeologische Kwaliteit 2005b) met behulp van veldcomputers en het programma Boormanagement van I.T. Works. De locaties van de boringen zijn ingemeten met behulp van een meetlint (x- en y-waarden). De grondmonsters zijn met behulp van een zeef met een maaswijdte van 4 mm onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals bijvoorbeeld aardewerk, baksteen, vuursteen, huttenleem en verbrand of onverbrand botmateriaal).

¹ Vanaf 1 november 2006 de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)

3. Bureauonderzoek

3.1 Geomorfologie en bodem

3.1.1 Ontstaansgeschiedenis

De omgeving van Winterswijk, waaronder het plangebied, is gelegen in het oostelijke zandgebied. Dit gebied omvat het gehele zandgebied ten oosten van de Gelderse IJssel en de Oude IJssel. Geologisch gezien behoort de streek tot het bekken van Munster, waarvan de westgrens globaal de lijn Eibergen-Groenlo-Lichtenvoorde volgt (Berendsen 2005). In dit gebied komen mesozoïsche gesteenten (kalksteen) op relatief geringe diepte voor, zoals te zien is in de steengroeven ten oosten van Winterswijk. Hieronder is een chronologisch overzicht gegeven van de te verwachten geologische pakketten.

Tijdens het Saalien (circa 250.000 tot 130.000 jaar geleden) is er in de omgeving van Winterswijk op grote schaal grondmorene afgezet. Deze afzetting omvat hoofdzakelijk keileem en heeft direct te maken met de aanwezigheid van landijs. Door het uitsmelten van het leem onder het ijs en de grote druk van de ijsmassa is een typerend reliëf in het gebied ontstaan. Gedurende de laatste ijstijd, (het Weichselien, 120.000 – 10.000 jaar geleden), toen er geen sprake was van landijsbedekking, is op het keileem een circa 1 m dik pakket dekzand afgezet. Volgens de Mulder et al. (2003) is dit pakket onderdeel van de Formatie van Boxtel. Het dekzand is afgezet in de vorm van duinen en ruggen en dit zorgde ervoor dat het reliëf in het keileemlandschap werd versterkt.

Aan het einde van de laatste ijstijd, circa 10.000 jaar geleden, werd het door de klimaatsverandering geleidelijk warmer en vochtiger. In deze warme periode (het Holoceen) werd de verstuiwing van het dekzand steeds meer aan banden gelegd door de toenemende vegetatiegroei. Een belangrijke afzetting gedurende het Holoceen vormde in het dekzandlandschap het laagpakket van Singraven (als onderdeel van de Formatie van Boxtel, de Mulder et al. 2003). Deze afzetting omvat (anders komt laagpakket en afzettingen niet in getal met elkaar overeen) alle sedimenten in de beekdalen. De beekdalen konden in deze streek diep ingesneden zijn, zelfs tot in het mesozoïsche gesteente. In de dalen was hoofdzakelijk klei aanwezig en kon er soms veenvorming optreden.

3.2.1 Geomorfologie

De exacte ligging van het plangebied is vanwege de geringe omvang niet precies op de kaart te herkennen. De directe omgeving van het plangebied staat op de geomorfologische kaart van Nederland (Stichting voor de Bodemkartering / Rijks Geologische Dienst 1982) als een dekzandrug aangegeven (kaartcode 3K14). Hierdoor vormde het plangebied een relatief hoger gelegen deel in het naar verhouding vochtige keileemlandschap en zodoende een interessante locatie voor voormalige bewoning.

3.2.2 Bodem

Typerend voor het oostelijke zandgebied is de verspreiding van kleine gebieden met enkeerdgronden, zogenaamde eenmansessen. Deze eenmansessen zijn volgens de bodemkaart van Nederland (Stichting voor de Bodemkartering 1982) ook aanwezig in het plangebied en worden voornamelijk aangetroffen op de hogere delen van het dekzandlandschap. Enkeerdgronden zijn gronden met een onvergraven humeuze bovengrond, die dikker is dan 50 cm. Een dergelijk opgebracht humeus dek wordt ook wel een esdek genoemd. Dit dek kon ontstaan door het langdurig bemesten van arme zandgronden met potstalmest. Deze mest bestond uit een mengsel van plaggen, dierenmest en huisafval. Middels deze methode bleef een akker in deze nutriëntarme omgeving jaarlijks vruchtbaar. Deze methode werd in hoofdzaak toegepast vanaf de 13^e eeuw, maar werd in sommige gevallen reeds vanaf de 11^e eeuw toegepast. Door de continue bemesting raakte de omgeving rondom de akkers ontgrond, terwijl het akkercomplex zelf tot een meter verhoogd kon raken.

In gebieden met enkeerdgronden kan een rijk bodemarchief aanwezig zijn. Indien de ophoging dik genoeg is, kan het oorspronkelijke bodemoppervlak buiten het bereik van de moderne ploeg blijven en relatief ongestoord zijn gebleven. Archeologische sporen van de periode vóór dat de ophoging plaatsvond, kunnen zich onder het esdek in relatief goede staat bevinden.

3.2 Bekende en bestaande archeologische waarden

Het plangebied staat op de IKAW aangegeven als een gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde. Deze kaart is echter te grootschalig voor de omgeving van Winterswijk, ten gevolge van de relatief sterke lokale wisselingen in reliëf. Om deze reden heeft de gemeente Winterswijk een eigen archeologische verwachtingskaart laten opstellen die wel met deze reliëfverschillen rekening houdt (Scholte Lubberink 1998). Deze kaart geeft voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor het aantreffen van bewoningssporen. Vermoedelijk is deze verwachting hoofdzakelijk gebaseerd op de ligging van het plangebied op een dekzandrug en de aanwezigheid van een eenmanses.

In de directe omgeving (binnen een straal van 500 m) van het plangebied is in ARCHIS-II slechts een waarneming bekend (ARCHIS waarnemingsnummer 3484). Op circa 500 m afstand ten noordoosten van het onderzoeksgebied ligt de vermoedelijke locatie van havezathe Piekenpol, een versterkt huis uit de periode 1250-1500 na Chr.. Binnen ARCHIS II wordt echter geen redenering gegeven waarom de havezathe op deze plek gelegen zou zijn. De verwachtingskaart van de gemeente Winterswijk meldt dat de locatie van dit huis circa 200 m ten oosten van het plangebied zou liggen (catalogusnr. 58b, Scholte Lubberink 1998) en bekend zou zijn onder ARCHIS waarnemingsnummer 127145. Dit nummer bestaat niet meer in het huidige ARCHIS-II, mogelijk omdat de locatie achterhaald is. In de omgeving zijn verder geen archeologische meldingen bekend.

3.3 Historisch landgebruik

Op basis van de historische kaartstudie worden geen funderingsresten van oude bebouwing verwacht binnen de grenzen van het plangebied. Uit het Minuutplan uit 1828 (Bijlage 7) blijkt dat het terrein in het verleden onbebouwd is geweest en in gebruik was als bouwland. Direct ten westen van het plangebied is wel bebouwing weergegeven, namelijk een huis met erf, dat onderdeel uitmaakte van het bezit van een zekere boer Hyink. Ook ter plaatse van de huidige villa Vriezenhuis is reeds bebouwing weergegeven. De locatie van de bebouwing is, zo blijkt uit vergelijking van het kaartmateriaal, niet veranderd. Het Vriezenhuis is sinds 1650 reeds in het bezit van de familie van de huidige bewoners. De grootvader van de huidige eigenaar bouwde in 1904 een villa in Jugendstil, hetgeen het verschil in grootte van de bebouwing op de huidige kaart en de Minuutplan verklaart (Bijlage 8, www.vriezenhuis.nl). Momenteel staat dit pand op de Rijksmonumentenlijst van de gemeente Winterswijk.

3.4 Conclusie bureauonderzoek en verwachtingmodel

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwacht dat het plangebied aan de rand van een dekzandrug ligt waarop zeer waarschijnlijk een esdek is gelegen. Dekzandruggen vormden van oudsher interessante locaties voor de aanwezigheid van vroegere bewoning. Daarnaast bestaat de kans dat resten van vóór de Middeleeuwen door de aanwezigheid van een conserverend esdek zich nog in relatief goede staat bevinden (zie hoofdstuk 3.2.2).

4. Veldonderzoek

4.1 Resultaten

4.1.1 Lithologie en geomorfologie

Onder in alle boringen is (donkergeel-)grijs matig grof zand aangetroffen met een mediaan van 150-210 µm. Dit zand is als dekzand in de laatste ijstijd (het Weichselien) afgezet en behoort geologisch gezien tot de Formatie van Bostel (de Mulder et al. 2003). Het dekzand lijkt in het onderzoeksgebied niet een heel dik pakket te hebben gevormd (circa 40-50 cm, boring 1 en 2, Bijlage 5), aangezien de afzettingen beneden 60-70 cm ten opzichte van het maaiveld opvallend grof zijn of een hoog grindgehalte hebben. Dekzand kan van nature niet zo grindrijk zijn, dus vermoedelijk is er sprake van een oudere geologische formatie in de ondergrond. Harbers en Rosink (1983) melden de aanwezigheid van grindrijke Drente afzettingen in de omgeving van het onderzoeksgebied (het Woold). Deze afzettingen betreffen zand dat is afgezet tijdens het afsmelten van het landijs, waarbij de keileem is geërodeerd en grindhoudend grof zand is afgezet. Lokaal kunnen deze afzettingen bijna aan de oppervlakte worden aangetroffen en zijn ze niet afgedekt door dekzand, zoals valt te zien in boring 3.

4.2.2 Bodem

De bodemopbouw in het plangebied vertoont in grote lijnen dezelfde opbouw. De top van het bodemprofiel wordt gevormd door een circa 30-90 cm dik bruin humeus pakket zand, waarin in boring 1 enkele fragmenten baksteen zijn aangetroffen. Dit pakket vormt vermoedelijk (een deel van) het ophoogdek dat is ontstaan tijdens de in paragraaf 3.2.2 beschreven pluggenbemesting. Onder dit dek wordt relatief egaal donkergeel zand aangetroffen (C-horizont). De boringen laten een scherpe overgang zien tussen het humeuze dek en het moedermateriaal. In boring 3 lijkt onder het humeuze dek sterke kwel van invloed te zijn geweest op het bodemprofiel. Er is daar een oranje, ijzerrijke horizont aanwezig. Deze ijzerconcentraties ontwikkelen zich in zones, waarin sprake is van sterke grondwaterfluctuaties, zoals in relatief laaggelegen beekerdgronden. Hierdoor kan gereduceerd ijzer in het grondwater gaan roesten en vormt zich in een sediment een dergelijke horizont. Dit opgeloste ijzer is hoofdzakelijk afkomstig van de hoger gelegen ontijzerde veldpodzolen in het dekzandlandschap.

4.2.3 Archeologische indicatoren

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen de grenzen van het plangebied. Het aangetroffen vondstmateriaal betrof hoofdzakelijk modern baksteen, dat zich in het humeuze dek bevond in boring 1, midden in het voormalige duivenhok.

4.2 Interpretatie met betrekking tot de archeologie

Het plangebied lijkt op basis van de boorbeschrijvingen te liggen op de lager gelegen noordflank van een dekzandrug, die is afgedekt met een humeus dek van circa 30-90 cm dik. De relatief lage ligging ten opzichte van de gehele dekzandrug blijkt uit het voorkomen van sterk ijzerhoudende laag in boring 3. Deze ijzerrijke laag impliceert een relatief hoog grondwaterniveau ten gevolge van kwel, waardoor de locatie relatief vochtig zou zijn. Ten zuidwesten van het plangebied lijkt een dekzandrug aanwezig te zijn die in vergelijking tot het plangebied een meer aantrekkelijke locatie vormt voor bewoning. De betreffende dekzandrug lijkt ten zuidwesten van het plangebied te liggen. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen in het plangebied die wijzen op de aanwezigheid van prehistorische bewoning, ondanks de grote boordichtheid op het terrein (174 boringen/ha).

Uit de vergelijkende studie van het kadastrale Minuutplan uit 1828 met de huidige bebouwing blijkt dat er geen oude bebouwing binnen de grenzen van het plangebied heeft bestaan. Het terrein was destijds in gebruik als bouwland en op basis van de grote continuïteit van de ligging van boerenerven in het oostelijk zandgebied (Spek 2004) is de kans klein dat er in het plangebied resten van fundamenten van een oude boerderij zijn aan te treffen. Deze resten worden wel ter plaatse van de op het Minuutplan aangegeven bebouwing verwacht (Bijlage 7).

5. Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Econsultancy bv. heeft archeologisch adviesbureau Becker en Van de Graaf een Inventariserend archeologisch Veldonderzoek (IVO) uitgevoerd op het terrein van het voormalige duivenhok aan de Wooldseweg 119 te Winterswijk. Bij dit onderzoek is het opstellen en controleren van de archeologische verwachting als hoofddoel gesteld.

5.1 Beantwoording vraagstelling

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?*

Op basis van het bureauonderzoek en het veldonderzoek is geconcludeerd dat het plangebied op een laaggelegen flank van een dekzandrug ligt. De locatie is vermoedelijk relatief vochtig geweest ten gevolge van kwel, getuige het relatief hoge grondwaterniveau, de relatief lage ligging van het gebied en het ondiepe voorkomen van ijzerverbindingen direct onder het humeuze dek.

- *Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied?*

Op basis van de onderzoeksresultaten is geconcludeerd dat voor het onderzoeksgebied een lage archeologische verwachting geldt voor het aantreffen van archeologische resten vanaf het Neolithicum tot in de Middeleeuwen. Deze verwachting is hoofdzakelijk gebaseerd op de relatief lage en vochtige ligging van het plangebied op de flank van een dekzandrug en het ontbreken van vondstmateriaal ondanks het dichte boorgrid (174 boringen/ha). Er worden ook geen oude fundamenten van een boerderij in de ondergrond verwacht aangezien deze waarschijnlijk meer ten westen van het plangebied liggen.

- *Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?*

In het onderzoeksgebied zijn geen directe aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

- *Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?*

Niet van toepassing

- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog intact?*

In het plangebied bestaat de bovenste 30-90 cm van het bodemprofiel uit een (restant van) een esdek dat is opgeworpen in de vorm van laatmiddeleeuwse plaggenbemesting. Onder dit dek zijn geen sporen van duidelijke bodemvorming aangetroffen. Wel is in boring 3 een sterk ijzerhoudende horizont aangetroffen die zich ontwikkeld heeft in een relatief vochtige zone met sterke grondwaterfluctuaties. Er zijn geen directe aanwijzingen aangetroffen dat de bodemopbouw sterk verstoord is geraakt, hoewel de kans hierop aanwezig is gezien de voormalige aanwezigheid van het duivenhok.

- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?*

Op basis van de geconstateerde lage verwachting voor het aantreffen van een archeologische vindplaats vormen de graafwerkzaamheden geen bedreiging.

5.2 Aanbevelingen

Er wordt voor het plangebied geen aanvullend onderzoek aanbevolen. Er bestaat binnen het onderzoeksterrein een lage archeologische verwachting voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Daarnaast zijn er geen archeologische waarden aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats of nederzetting.

NB. Bovenstaand advies vormt een selectieadvies. Dit advies dient gecontroleerd en beoordeeld te worden door het bevoegd gezag (een senior archeoloog in dienst van de gemeente of de provinciaal archeoloog of de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek). Deze zal vervolgens een selectiebesluit nemen inzake de te volgen procedure. Becker & Van de Graaf bv wil daarom meegeven dat voordat het

selectiebesluit genomen is, niet begonnen kan worden met bodemverstorende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

5.3 Betrouwbaarheid

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden. Indien archeologische waarden worden aangetroffen dienen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 47, bij de burgemeester gemeld te worden.

Literatuur en kaarten

ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25000*, Den Haag.

Berendsen, H.J.A., 2005³ (1997): *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*, Assen.

College voor de Archeologische Kwaliteit, 2005a: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 2.2, Gouda.

College voor de Archeologische Kwaliteit, 2005b: *Archeologische standaard boorbeschrijving*, Archeologie Leidraad 3, Gouda.

Huisman, J.J., 2006: *Plan van aanpak. Wooldseweg 119 in Winterswijk, gemeente Winterswijk*, Katwijk (Intern rapport, Becker & Van de Graaf).

Machen, A.U., 1828: Minuutplan, Gemeente Winterswijk, Sectie E, het Woold, blad 12, perceelnummers 2036-2156, schaal 1:2500, (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Mulder, E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

Scholte Lubberink, H.B.G., 1998, Waardevol cultuurlandschap Winterswijk, archeologische inventarisatie en verwachtingskaart (Fase A), RAAP-rapport 225

Stichting voor Bodemkartering / Rijks Geologische Dienst, 1982: *Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, 41 Aalten*, Wageningen / Haarlem.

Stichting voor Bodemkartering, 1982: *Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 41 West Aalten*, Wageningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2005: *Grote Historische topografische Atlas, ± 1905, Gelderland*, schaal 1:25.000, Tilburg.

Websites:

www.vriezenhuis.nl; geraadpleegd op 12-10-2006

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

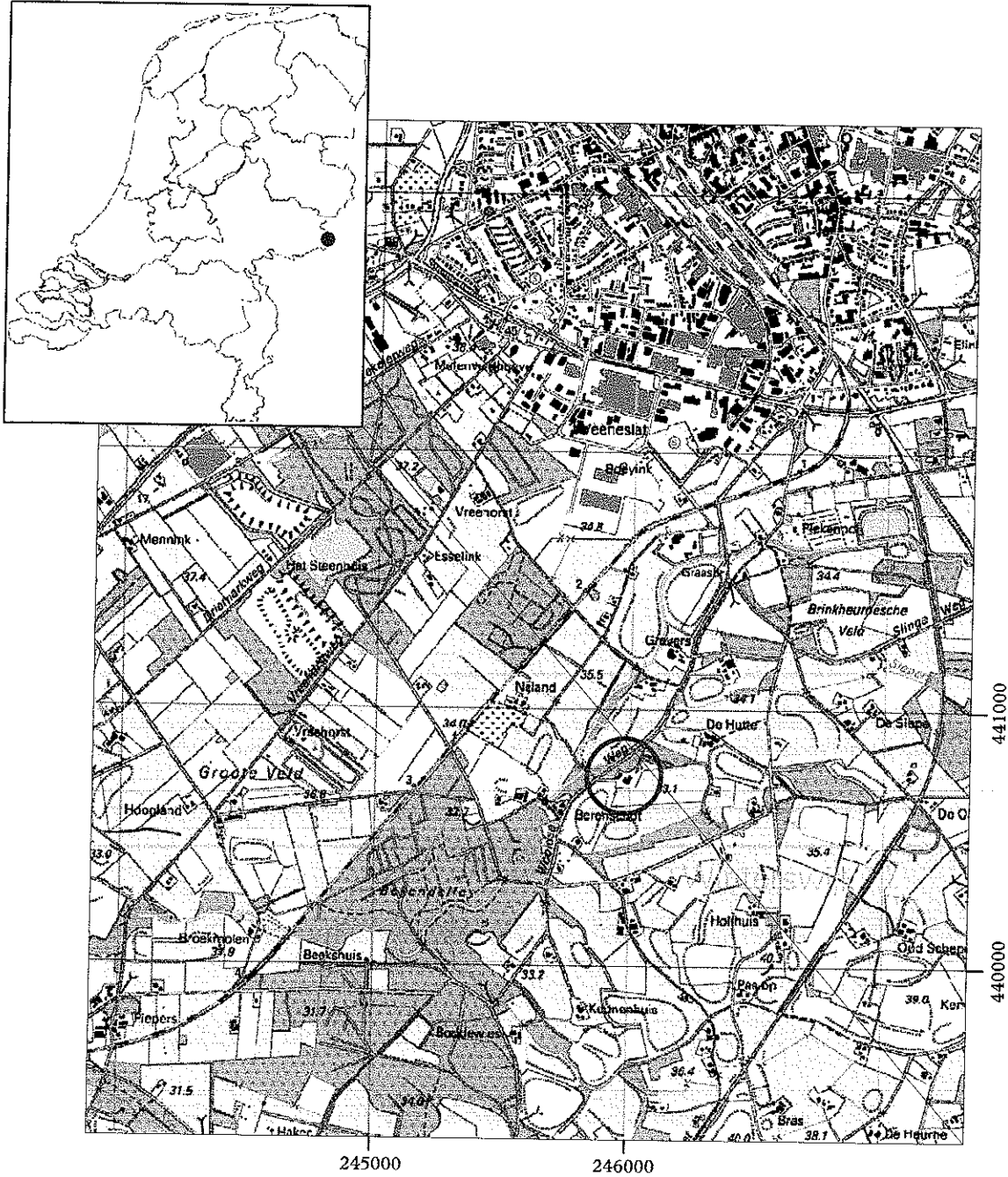
ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
BP	Before Present (Present = 1950)
CAA	
CMA	
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Programma van Aanpak
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

Verklarende woordenlijst

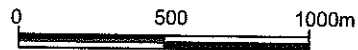
antropogeen	door menselijke activiteit veroorzaakt of gemaakt
artefact	door de mens vervaardigd voorwerp
beekdal	een lager gelegen deel van het dekzandgebied waardoor een beek stroomt
dekzand	Pakket zand, door de wind afgezet tijdens de laatste ijstijd
Edelmanboor	een handboor voor bodemonderzoek
eerdgrond	grond met een humushoudende minerale bovengrond van meer dan 50 cm, ontstaan door invloed van de mens, vaak gaat het om een esdek
esdek	dikke humeuze laag ontstaan door eeuwenlange bemesting; beschermt de oorspronkelijke bodem tegen ploegen en andere verstoringen
horizont	kenmerkende laag binnen de bodemvorming
humeus	organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
kwel	
podzol	goed ontwikkelde bodem in gebieden met veel neerslag
silt	zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm

Bijlage 1: Topografische kaart

Bijlage 1: Topografische kaart

Plangebied

Bijlage 2: Archis-informatie

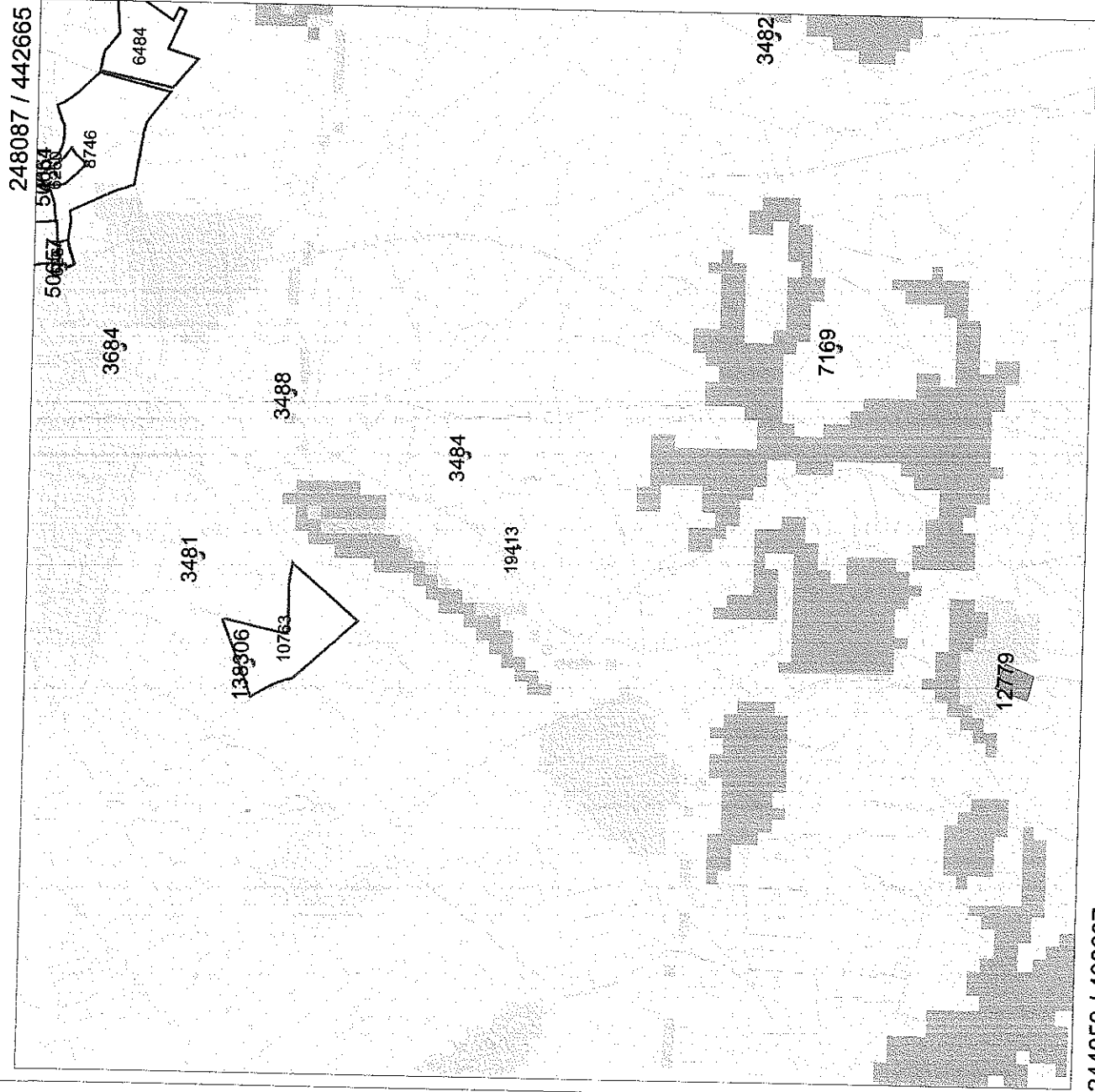
bron: Archis II (ROB).

02891006 - Winterswijk Wooldseweg 119

inventariserend archeologisch veldonderzoek (IVO)

12-10-2006

Becker en Van de Graaf

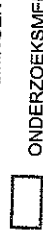

Legenda

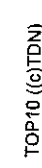
MONUMENTEN

- archeologische betekenis
- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

WAARNEMINGEN

ONDERZOEKSMELDINGEN

TOP10 ((c)TDN)

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water

niet gekarteerd

PLAATSNAMEN

PROVINCIES

ROB
ArchisII

244059 / 438637

Bijlage 3: Overzicht Archismeldingen

Waarnemingen

Nummer	Omschrijving	Tijdvak
3484	Resten van Havezathe Pieckenpol	Late Middeleeuwen B - Nieuwe Tijd

Onderzoeksmeldingen

Nummer	Uitvoerder	Jaar
10393	RAAP bv	1998
10763	RAAP bv	1998
19413*	Becker & Van de Graaf	2006

* dit onderzoek.

bron: Archis II (ROB).

Bijlage 4: Boorpuntenkaart

246000

246025

246050

246075

440850

440800

440775

440750

Wooldseweg

(gras)

duivenhok

(gras)

9514

119

LEGENDA

o x boring

— bebouwing

- - - plangebied tevens nieuwbouwlocatie

119 huisnummer

9514 kadastrale nummers

0m

25m

REV.	DATUM	NAAM	OMSCHRIJVING	GOED GEK.
0	18.10.66	MS	SITUATIEKENING	

Becker & Van de Graaf
archeologie op maat

OMSCHRIJVING:
WOOLDSEWEG 119 TE WINTERSWIJK

SCHAAL:
1:500

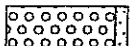
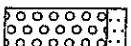

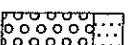
PROJECTNUMMER:
02320606/18231

FORMAAT:
A4

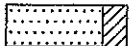
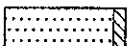
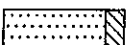
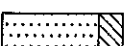
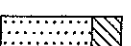
Bijlage 5: Boorbeschrijvingen

Legenda (conform NEN 5104)

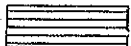
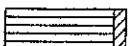

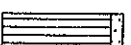
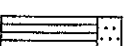
grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

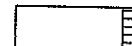
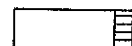

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

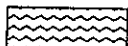
p.i.d.-waarde

- > 0
- > 1
- > 10
- > 100
- > 1000
- > 10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroid monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand
- slib
- water

Boring: 1

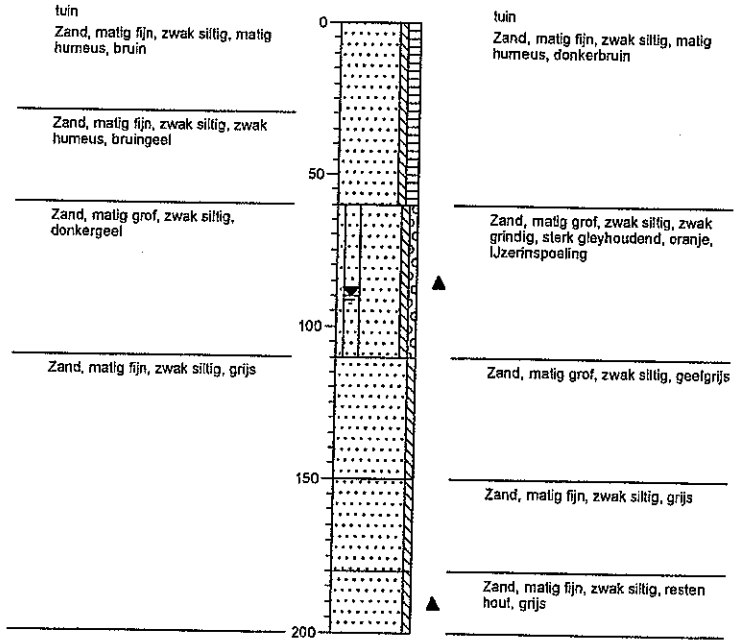
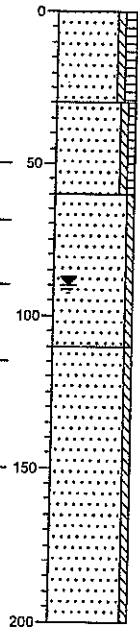
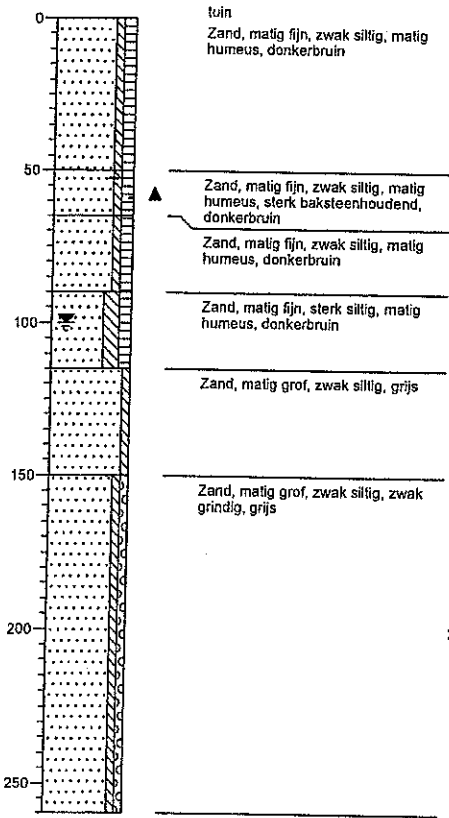
Datum: 05-10-2006
X: 246023
Y: 440735
Maaiveld [m]: 33,1
GWS: 100
Opmerking:

Boring: 2

Datum: 05-10-2006
X: 246024
Y: 440740
Maaiveld [m]: 33,1
GWS: 90
Opmerking:

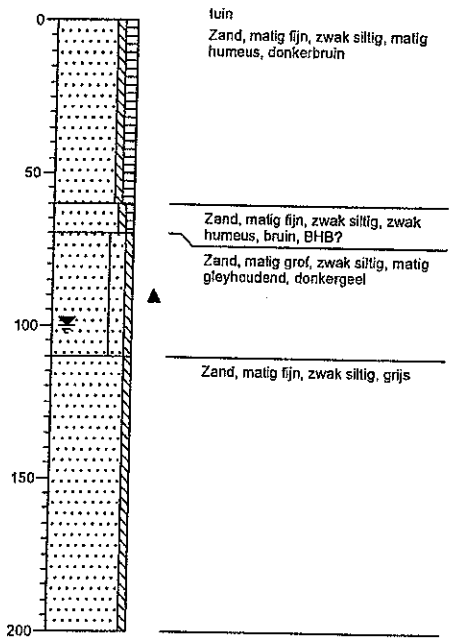
Boring: 3

Datum: 05-10-2006
X: 246031
Y: 440735
Maaiveld [m]: 33,1
GWS: 90
Opmerking:

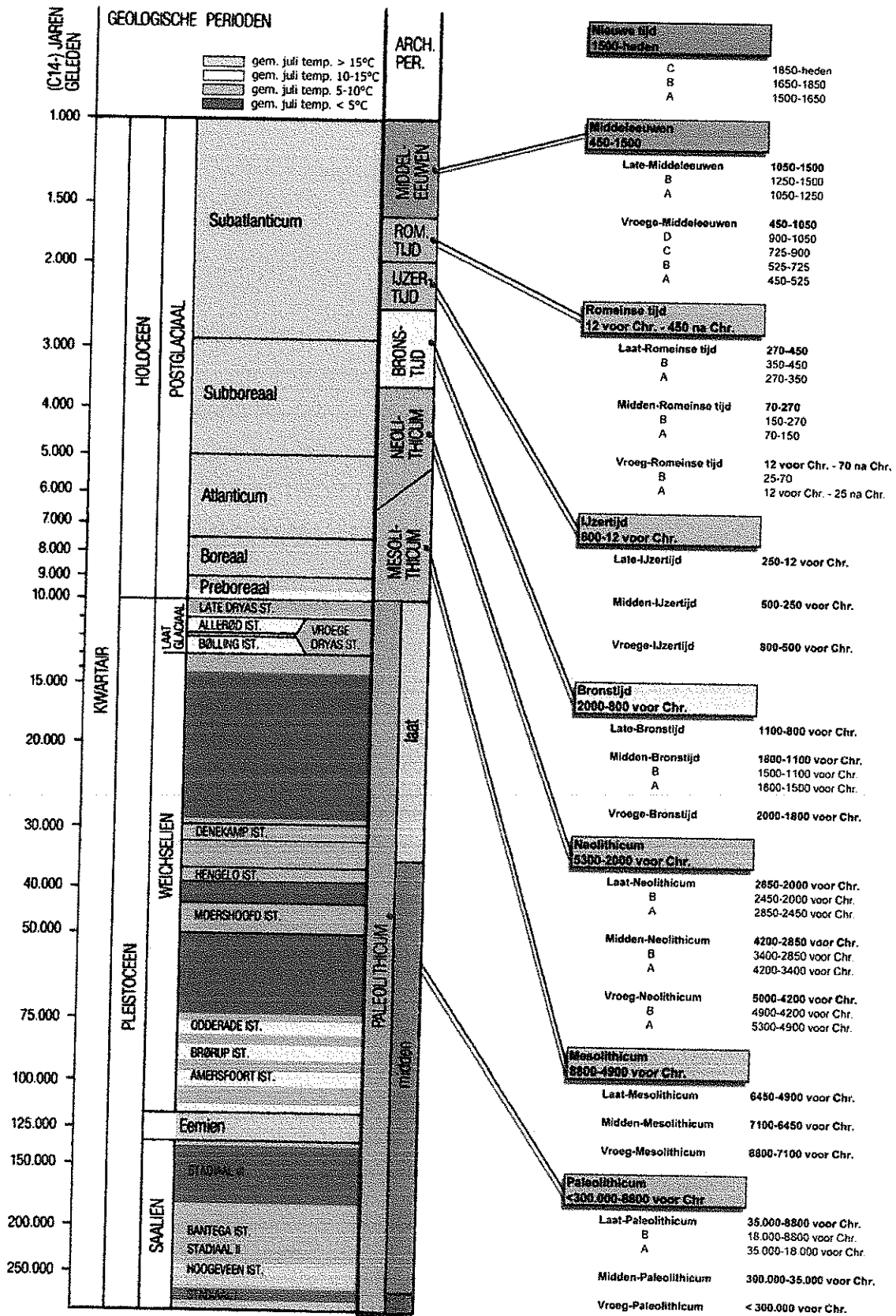
Boring: 4

Datum: 05-10-2006
X: 246023
Y: 440788
Maaiveld (m) 33,1
GWS: 100
Opmerking:

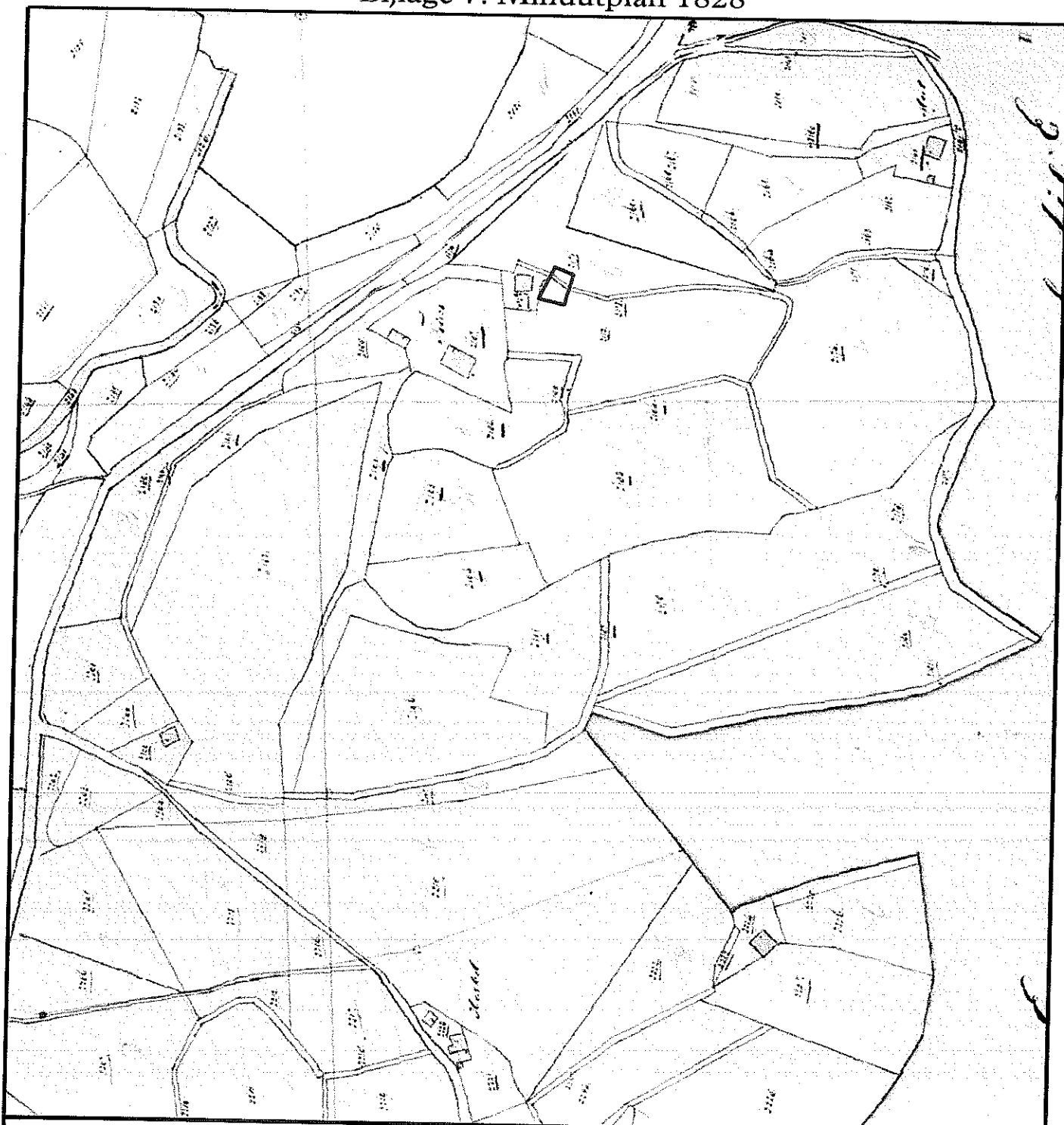

Bijlage 7: Historische kaarten

Bijlage 6: Periodentabel

Bijlage 7: Minuutplan 1828

LEGENDA

plangebied

REV.	DATUM	NAAM	OMSCHRIJVING	GOED GER.
			HISTORISCHE SITUATIE	

Becker & Van de Graaf
archeologie op maat

BRON:
MACHEN 1828

SCHAAL:
1:3500

FORMAAT:
A4

0m 100m

